

LỄ HỘI ĐỀN TRẦN

Di sản văn hóa phi vật thể quốc gia

(Tiếp theo trang 1)

Trang nghiêm lễ rước nước trong lễ hội đền Trần.

Trong đó, tiếp tục nâng cao vị thế của lễ hội đền Trần, đáp ứng nhu cầu văn hóa tâm linh của các tầng lớp nhân dân.

Trong chuỗi hoạt động của lễ hội đền Trần hàng năm, song song với những trình nghệ thuật trong lễ khai mạc lễ hội luôn thể hiện tinh thần thượng võ.

nhà Trần làm nghề chài lưới trên sông còn có những hội thi thể hiện sự linh hoạt trong mọi tình huống nuôi quân, bảo đảm tiến quân bách chiến bách thắng. Đặc biệt, chương trình nghệ thuật trong lễ khai mạc lễ hội luôn thể hiện tinh thần thượng võ.

Ngoài các màn sù thi với sự dày công thực hiện của hàng trăm nghệ sĩ, diễn viên chuyên nghiệp và không chuyên, kỳ lễ hội năm 2024 và năm 2025 còn có sự góp mặt của 175 tay trống thể hiện cho 175 năm trị vì của vương triều Trần.

Tham gia màn trống hội năm nay là các học sinh đến từ Trường THPT Hưng Nhân (Hưng Hà). Cô giáo Nguyễn Thị Đào, Trường THPT Hưng Nhân cho biết: Rất vinh dự cho cô và trò nhà trường được đồng hành với ban tổ chức trong chương trình đặc biệt màn trống hội và võ diễn khai mạc lễ hội đền Trần. Qua các hoạt động ý nghĩa này, chúng tôi mong muốn góp phần giáo dục cho các em học sinh về tình yêu quê hương, đất nước, truyền thống “Uống nước nhớ nguồn” và giáo dục các em luôn trân trọng những nét đẹp văn hóa trong truyền thống của quê hương Hưng Hà.

Phát huy giá trị truyền thống văn hóa

Từ năm 2023, lễ hội đền Trần được tổ chức quy mô cấp tỉnh. Việc tổ chức lễ hội thường niên đã góp phần phát huy giá trị văn hóa, lịch sử và tạo ra sức bật mới xây dựng quê hương, đất nước. Là người con địa phương sinh sống, lập nghiệp xa quê nhưng năm nào ông Bùi Minh Lập (thành phố Hà Nội) cũng về tham gia lễ hội. Ông chia sẻ: Tôi rất tự hào về quê hương của mình, nơi di tích và lễ hội đền Trần ngày càng được quan tâm bảo tồn và phát huy. Năm nào chúng tôi cũng trở về quê hương vào mùa lễ hội để hòa mình vào không khí lễ hội truyền thống. Năm

nay, càng tự hào hơn khi lễ hội không chỉ bảo lưu các nghi thức tế lễ, hội thi dân gian mà còn tổ chức hội chợ kết nối cung cầu với nhiều gian hàng đặc sắc. Mong sao lễ hội ngày càng phát triển, là điểm đến của du khách không chỉ trong nước mà cả khách quốc tế.

Mỗi mùa lễ hội đền Trần, các nghi thức tế lễ cổ truyền được bảo lưu như tế mở cửa, dâng hương tại lăng mộ các vua Trần, lễ rước (rước thủy và rước bộ), lễ bái yết. Năm nay, điểm nhấn trong lễ khai mạc lễ hội là chương trình nghệ thuật đặc sắc với chủ đề “Rạng rỡ Thái Bình - Miên Thánh Mẫu - Đất Thánh Nhân - Dấu thiêng Phật pháp - Phát tích vương triều Trần”. Ngoài ra, trong các ngày lễ hội sẽ có đa dạng hoạt động phân hội được tổ chức như hội chợ kết nối cung cầu doanh nhân họ Trần với các doanh nghiệp trong và ngoài nước, thi cò cá, pháo đất, gói bánh chưng, tằm trâu cánh phượng, vật cầu, cờ tướng, kéo lửa nấu cơm cần, kéo co, liên hoan hát văn, giao lưu các lạc bộ chèo...

Là một trong những người gần bó với di tích và các mùa lễ hội đền Trần, ông Hoàng Đình Bích, xã Tiến Đức (Hưng Hà) thông tin: Tất cả các hội thi dân gian trong lễ hội đền Trần đều được nhân dân địa phương chuẩn bị chu đáo từ con người đến nguyên liệu, điều kiện tham gia lễ hội. Các hội thi không chỉ là dịp so tài giữa các thôn trong xã, các xã trong huyện mà còn mang đến cho du khách nhiều trải nghiệm, khám phá mới mẻ, thú vị. Bản thân tôi khi tham gia hội thi kéo lửa nấu cơm cần đều tích cực chia sẻ với du khách về những điều độc đáo và ý nghĩa của hội thi này, khuyến khích du khách ghi lại nhiều hình ảnh về hội thi.

Năm 2021, Thủ tướng Chính phủ đã ban hành quyết định phê duyệt nhiệm vụ lập quy hoạch bảo quản, tu bổ, phục hồi di tích quốc gia đặc biệt khu lăng mộ và đền thờ các vị vua triều Trần có diện tích 195,01ha; hiện nay đã hoàn thành hồ sơ lập quy hoạch chi tiết để lập dự án đầu tư công và huy động các nguồn lực để triển khai trong thời gian tới. Lễ hội đền Trần với sự quan tâm của các cấp chính quyền, các ngành chức năng cùng sự vào cuộc tích cực của các tầng lớp nhân dân sẽ là điểm đến không thể bỏ lỡ trên quê lúa Thái Bình. Qua đó, thiết thức đẩy du lịch văn hóa tâm linh, góp phần phát triển kinh tế - xã hội.

Hướng đến mùa lễ hội văn minh

Lễ hội đền Trần tại di tích quốc gia đặc biệt khu lăng mộ và đền thờ các vị vua triều Trần là hoạt động văn hóa tâm linh đầu xuân tưởng nhớ, tri ân công lao to lớn của các bậc tiền nhân trong sự nghiệp xây dựng và bảo vệ đất nước. Với niềm vinh dự, tự hào sâu sắc, công tác tổ chức hướng tới mùa lễ hội mang đậm giá trị nhân văn, kết hợp hài hòa giữa truyền thống và hiện đại, thể hiện nét văn hóa đặc sắc của mảnh đất, con người Thái Bình và vùng đất Long Hưng - Hưng Hà.

Ông Trần Hữu Nam, Bí thư Huyện ủy Hưng Hà

Sau khi Ban Chấp hành Đảng bộ tỉnh ban hành Nghị quyết số 09-NQ/TU về phát triển du lịch trở thành ngành kinh tế quan trọng của tỉnh, huyện Hưng Hà chủ trương phát triển du lịch văn hóa tâm linh. Từ đầu năm tới nay, chúng tôi đã đón rất đông du khách về dâng hương tế lễ và tham quan, trải nghiệm lễ hội truyền thống. Thực hiện nếp sống văn minh trong lễ hội đền Trần, chúng tôi tiếp tục chú trọng công tác bảo đảm an ninh trật tự, an toàn giao thông, duy trì không có người ăn xin, không đổi tiền lẻ, không chào kéo khách; trống giữ miễn phí xe đạp, xe máy cho du khách; miễn phí toàn bộ vé vào hội chợ... qua đó, mong muốn Hưng Hà sẽ là điểm đến tin cậy của du khách trong nước và quốc tế.

Nghệ nhân ưu tú Vũ Xuân Thắng, Ban Quản lý di tích đền Trần

Lễ hội đền Trần được tổ chức hàng năm góp phần duy trì tập tục mỗi độ xuân về vua tôi nhà Trần đều trở về nơi đây để bái yết tiên tổ. Đặc biệt, việc di chuyển được thực hiện bằng đường thủy nên với lễ rước nước, nhân dân địa phương trông mong chờ mở rợp trời như tái hiện niềm vui mừng hân hoan đi đón các vua. Bên cạnh đó, ý nghĩa của lễ rước nước còn là ôn cố, tri ân tiên tổ nhà Trần, để hoài niệm nhà Trần đã xuất phát từ nơi đây. Đối với các nghi thức tế lễ, theo định lệ cổ truyền, vào sáng ngày 13 tháng Giêng có lễ tế mở cửa đền là nghi lễ quan trọng để mở màn cho chuỗi hoạt động diễn ra trong lễ hội truyền thống.

Ông Đào Ngọc Hà, Tổng giám đốc Công ty Cổ phần Tổ chức sự kiện SHB Việt Nam

Năm nay là năm đầu tiên Công ty kết hợp cùng Hội Doanh nhân họ Trần Việt Nam tổ chức hội chợ kết nối cung cầu trong chuỗi hoạt động phân hội tại lễ hội đền Trần. Hội chợ quy tụ gần 400 gian hàng từ các doanh nghiệp họ Trần trên cả nước, các doanh nghiệp OCOP của 63 tỉnh, thành phố cùng các gian hàng OCOP từ các địa phương trong tỉnh Thái Bình. Công ty hy vọng mang đến cho nhân dân địa phương, du khách thập phương các gian hàng, sản phẩm uy tín, chất lượng, đặc sắc, tạo nên không gian mới tại lễ hội đền Trần năm 2025.

Ông Lê Thế Song, đạo diễn chương trình nghệ thuật khai mạc lễ hội đền Trần năm 2025

Với chủ đề “Rạng rỡ Thái Bình - Miên Thánh Mẫu - Đất Thánh Nhân - Dấu thiêng Phật pháp - Phát tích vương triều Trần”, chương trình nghệ thuật đặc biệt có sự tham gia của 400 diễn viên chuyên nghiệp và quần chúng, kết hợp với các ca sĩ nổi tiếng, là câu chuyện kể về các vị minh quân, tiên hiền, thánh mẫu khai sáng vùng đất. Trong chương trình, điểm nhấn đặc biệt là màn thể hiện của 175 tay trống trên nền ca khúc được sáng tác riêng cho lễ hội. Ngoài ra, điểm nhấn của chương trình còn là màn thể hiện của ca sĩ Hà Myo với bài hát xẩm “Rạng ngời Vua Phật” trên nền âm nhạc đương đại, ca ngợi công đức của vua Trần Nhân Tông; ca khúc dân gian đương đại về Linh từ Quốc mẫu Trần Thị Dung...

Nghệ sĩ nhiếp ảnh Nguyễn Phúc Anh, Chi hội trưởng Chi hội Nghệ sĩ nhiếp ảnh Việt Nam tại Thái Bình

Phục vụ nhu cầu sáng tác nghệ thuật của hội viên trong Chi hội, chúng tôi tổ chức thực tế sáng tác tại các lễ hội truyền thống dịp đầu xuân, đặc biệt trong đó có lễ hội đền Trần - di sản văn hóa phi vật thể quốc gia. Tin tưởng các ngày lễ hội là nguồn tư liệu quý để nghệ sĩ nhiếp ảnh sáng say, nhiệt huyết sáng tác, có nhiều tác phẩm ấn tượng tham gia các cuộc thi, liên hoan ảnh trong nước và quốc tế. Qua đó góp phần quảng bá vẻ đẹp mảnh đất, con người Thái Bình nói chung, huyện Hưng Hà nói riêng.

THANH HẰNG

TAM ĐƯỜNG

Thôn văn hóa tiêu biểu

Thôn Tam Đường, xã Tiến Đức (Hưng Hà) là 1 trong 12 khu dân cư văn hóa có thành tích xuất sắc, tiêu biểu vừa được nhận bằng khen của Chủ tịch UBND tỉnh vào tháng 12/2024. Hướng ứng phong trào “Toàn dân đoàn kết xây dựng đời sống văn hóa”, người dân trong thôn đã phát huy tinh thần trách nhiệm, ý thức cộng đồng, lan tỏa những giá trị truyền thống tốt đẹp của quê hương.

Ông Lê Văn Vũ, Trưởng ban công tác mặt trận thôn Tam Đường cho biết: Thôn Tam Đường ngày nay là mảnh đất địa linh, từ xa xưa có tên “Tinh cương hương”, “Thái đường phường”. Đến năm Thành Thái thập nhị được tách thành 3 làng: Thái Đường, Phú Đường, Ngọc Đường. Sau Cách mạng Tháng Tám năm 1945 được nhập lại lấy tên thôn Tam Đường cho đến ngày nay. Thôn là đơn vị hành chính loại 1 của xã Tiến Đức, người dân cần

cù, chịu khó, chủ yếu làm nông nghiệp và phát triển nghề thủ. Ban công tác mặt trận thôn đã chú trọng gắn nội dung xây dựng, phát triển đời sống văn hóa khu dân cư với các hoạt động văn hóa tâm linh, làm động lực thực hiện các tiêu chí trong xây dựng nông thôn mới nâng cao, nông thôn mới kiểu mẫu.

Trong những năm qua, trên địa bàn thôn đã xây dựng và duy trì hoạt động hiệu quả các câu lạc bộ văn nghệ dành cho cựu chiến binh, người cao tuổi

và chị em phụ nữ. Qua đó từng bước đáp ứng nhu cầu hưởng thụ văn hóa tinh thần của nhân dân. Bên cạnh đó, bởi là địa phương có di tích quốc gia đặc biệt khu lăng mộ và đền thờ các vị vua triều Trần, chùa hội đồng, đền thờ Huyền Trân công chúa, miếu thờ thành hoàng làng... nên để đáp ứng hoạt động văn hóa tâm linh, lễ hội truyền thống, thôn xây dựng 3 đoàn tế, trong đó đoàn tế nam quan với 60 người tham gia; xây dựng 1 dân trống hội gần 30 tay trống. Tự hào

về truyền thống của quê hương, cán bộ và nhân dân trong thôn nâng cao tinh thần trách nhiệm bảo quản, gìn giữ, phát huy giá trị lịch sử văn hóa trên mảnh đất này. Kể từ khi lễ hội đền Trần được khôi phục và duy trì hàng năm, nhân dân thôn Tam Đường là những nhân tố tích cực trong hoạt động phục vụ lễ hội truyền thống, đón tiếp du khách thập phương, đồng thời nỗ lực tham gia lễ rước nước và những hội thi dân gian trong lễ hội như cò cá, gói bánh chưng, kéo lửa nấu cơm cần...

Tham gia lễ hội đền Trần nhiều năm qua trong vai trò khán giả cổ vũ cho các hội thi, cựu chiến binh Lê Như Đối, thôn Tam Đường cho biết: Tôi rất xúc động bởi thông qua các hội thi được tổ chức vào lễ hội hàng năm, mỗi người dân đều đã góp phần lan tỏa nét đẹp văn hóa truyền thống của dân tộc. Với hội thi kéo lửa nấu cơm cần, tôi nghĩ rằng thế hệ trẻ có thể thêm hiểu về giai đoạn gian khổ nhưng đầy hào hùng, từ đó thêm kính trọng những thành quả mà cha ông đã dày công gây

dựng trong suốt chiều dài lịch sử xây dựng và bảo vệ đất nước.

Trong đời sống văn hóa tinh thần của người dân thôn Tam Đường còn có lễ hội giao chạ làng Tam Đường - Văn Đài vô cùng độc đáo trải qua hơn 700 năm với câu ca quen thuộc “Lễ làng tháng chín, tháng hai/Tam Đường chạ xuống, Văn Đài em lên”. Ông Lê Văn Vũ, Trưởng ban công tác mặt trận thôn Tam

Đường thông tin: Hàng năm, Ban công tác mặt trận cùng chính quyền thôn, Ban quản lý di tích xây dựng chương trình lễ hội giao chạ như một minh chứng về truyền thống văn hóa, lịch sử lâu đời của mảnh đất phát tích, dựng nghiệp của vương triều Trần, đồng thời thể hiện tinh thần đoàn kết, gắn bó của nhân dân hai làng Tam Đường và Văn Đài. Đây cũng là dịp để nhân

dân trong thôn cùng tri ân, tưởng nhớ công lao to lớn của những người có công với dân, với nước và giáo dục truyền thống “Uống nước nhớ nguồn”.

Ông Lê Tuấn Phong, Trưởng thôn Tam Đường chia sẻ: Phát huy truyền thống văn hóa, nhiều năm qua, 99% số hộ trong thôn qua bình xét hàng năm đạt tiêu chí gia đình văn hóa, thôn nhiều năm liên tục là thôn văn hóa. Từ sự

đồng thuận cao, việc chấp hành pháp luật của nhân dân được nâng lên, tệ nạn xã hội được đẩy lùi, góp phần giữ gìn an ninh trật tự. Phong trào “Toàn dân đoàn kết xây dựng đời sống văn hóa” đã tạo hiệu ứng tích cực, góp phần khuyến khích mọi người dân nỗ lực phát huy giá trị văn hóa truyền thống và nhân lên những nét đẹp trong cộng đồng dân cư.

TÚ ANH

Đoàn tế nam quan, nữ quan thôn Tam Đường cùng các thôn trong xã Tiến Đức tham gia lễ hội đền Trần.